

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2020. gada 8. septembrī*

Satura rādītājs

Atbilstošās tiesību normas	4
Eiropas Sociālā harta	4
Kopienas Harta par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām	4
Eiropas Savienības Pamattiesību harta	5
Direktīva 2003/88/EK	5
Civildienesta noteikumi	5
Tiesvedības priekšvēsture	7
Vispārējā tiesā celtā prasība un pārsūdzētais spriedums	7
Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā	9
Par apelācijas sūdzībām	10
Par apelācijas sūdzību pamatlietā un Padomes pretapelācijas sūdzības pirmo pamatu – pieļautām tiesību kļūdām, kas esot ietekmējušas Vispārējās tiesas kompetences apjomu prasību izskatīšanā	10
Par pirmo daļu – tiesību kļūdu, neveicot prasības pirmajā instancē priekšmeta pārkvalifikāciju	10
– Lietas dalībnieku argumenti	10
– Tiesas vērtējums	10
Par otro daļu – tiesību kļūdām saistībā ar pirmajā instancē izvirzītās iebildes par prettiesiskumu pieņemamību un apjomu	11
– Lietas dalībnieku argumenti	11
– Tiesas vērtējums	12

* Tiesvedības valoda – franču.

Par Komisijas apelācijas sūdzības pirmo pamatu un Padomes apelācijas sūdzības pamatlietā un pretapelācijas sūdzības otro pamatu – pieļauto tiesību kļūdu Hartas 31. panta 2. punkta un Direktīvas 2003/88 interpretācijā, kā arī konstatējumā par tiesību uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu aizskārumu	13
Par pirmajām divām daļām – attiecīgi tiesību kļūdu attiecībā uz atsaukšanos uz direktīvām pret Savienības iestādēm un kļūdainu definīciju, kas sniegta to tiesību uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu apmēram, kuras ir paredzētas Hartas 31. panta 2. punktā, to lasot kopā ar Direktīvu 2003/88	13
– Lietas dalībnieku argumenti	13
– Tiesas vērtējums	14
Par trešo daļu – tiesību kļūdu saistībā ar Hartas 31. panta 2. punktā minēto tiesību raksturu un mērķi .	15
– Lietas dalībnieku argumenti	15
– Tiesas vērtējums	17
Par prasību Vispārējā tiesā	20
Par pirmo pamatu – tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu īpašā rakstura un mērķa pārkāpumu	20
Par otro pamatu – vienlīdzīgas attieksmes vispārējā principa pārkāpumu.....	20
Par trešo pamatu – tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu	21
Par ceturto pamatu – tiesību uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību pārkāpumu	22
Par tiesāšanās izdevumiem	22

Apelācija – Civildienests – Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi – 2014. gada 1. janvāra reforma – X pielikuma 6. pants – Ierēdņi un līgumdarbinieki, kas pilda pienākumus trešajā valstī – Jaunie noteikumi par ikgadēja apmaksāta atvaļinājuma dienu piešķiršanu – Iebilde par prettiesiskumu – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 31. panta 2. punkts – Direktīva 2003/88/EK – Pamattiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu

Apvienotajās lietās C-119/19 P un C-126/19 P

par divām apelācijas sūdzībām atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko attiecīgi 2019. gada 14. februārī un 2019. gada 15. februārī iesniedza

Eiropas Komisija, ko pārstāv *T. Bohr*, *G. Gattinara* un *L. Vernier*, pārstāvji,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pārējie lietas dalībnieki:

Francisco Carreras Sequeros, Adisabeba (Etiopija),

Mariola de las Heras Ojeda, Gvatemalas pilsēta [*Ciudad de Guatemala*] (Gvatemala),

Olivier Maes, Skopje (Ziemeļmaķedonija),

Gabrio Marinozzi, Santodomingo [*Saint-Domingue*] (Dominikānas Republika),

Giacomo Miserocchi, Islamabada (Pakistāna),

Marc Thieme Groen, Kampala (Uganda),

ko pārstāv *S. Orlandi* un *T. Martin*, advokāti,

prasītāji pirmajā instancē,

Eiropas Parlaments, ko pārstāv *O. Caisou-Rousseau* un *J. Steele*, kā arī *E. Taneva*, pārstāvji,

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv *M. Bauer* un *R. Meyer*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē (C-119/19 P),

un

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv *M. Bauer* un *R. Meyer*, pārstāvji,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pārējie lietas dalībnieki:

Francisco Carreras Sequeros, Adisabeba,

Mariola de las Heras Ojeda, Gvatemalas pilsēta,

Olivier Maes, Skopje,

Gabrio Marinozzi, Santodomingo,

Giacomo Miserocchi, Islamabada,

Marc Thieme Groen, Kampala,

ko pārstāv *S. Orlandi* un *T. Martin*, advokāti,

prasītāji pirmajā instancē,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *G. Gattinara* un *T. Bohr* un *L. Vernier*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

Eiropas Parlaments, ko pārstāv *O. Caisou-Rousseau* un *J. Steele*, kā arī *E. Taneva*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē (C-126/19 P),

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], A. Prehala [*A. Prechal*], S. Rodins [*S. Rodin*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] (referente), tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], A. Kumins [*A. Kumin*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] un N. Vāls [*N. Wahl*],

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre: V. Džakobo-Peironela [*V. Giacobbo-Peyronnel*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 3. februāra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2020. gada 26. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar apelācijas sūdzībām Eiropas Komisija un Eiropas Savienības Padome lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 4. decembra spriedumu *Carreras Sequeros* u.c./Komisija (T-518/16, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2018:873), ar kuru tā atcēla Komisijas lēmumus, ar ko nosaka 2014. gada ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma dienu skaitu prasītājiem pirmajā instancē, proti, *Francisco Carreras Sequeros*, *Mariola de las Heras Ojeda*, kā arī *Olivier Maes*, *Gabrio Marinozzi*, *Giacomo Miserocchi* un *Marc Thieme Groen* (turpmāk tekstā visi kopā – “*Carreras Sequeros* u.c.”), kas visi ir Komisijas ierēdņi vai līgumdarbinieki (turpmāk tekstā – “apstrīdētie lēmumi”).

Atbilstošās tiesību normas

Eiropas Sociālā harta

- 2 Eiropas Sociālā harta, kas tika parakstīta Turīnā 1961. gada 18. oktobrī Eiropas Padomē un pārskatīta Strāsbūrā 1996. gada 3. maijā, stājās spēkā 1999. gadā. Visas dalībvalstis ir šīs konvencijas līgumslēdzējas puses, jo tās ratificēja tās sākotnējo redakciju, pārskatīto redakciju vai abas.
- 3 Eiropas Sociālās hartas pārskatītās versijas 2. pantā ir paredzēts:

“Lai nodrošinātu efektīvu tiesību uz taisnīgiem darba apstākļiem izmantošanu, Līgumslēdzējas puses apņemas: [...] noteikt apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu vismaz četru nedēļu garumā [...]”

Kopienas Harta par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām

- 4 Kopienas Hartas par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, kas tika pieņemta Eiropadomes sanāksmē 1989. gada 9. decembrī Strāsbūrā, 8. punktā ir noteikts:

“Katram darba ņēmējam Eiropas Kopienā ir tiesības uz [ik]nedēļas atpūtas laiku un gadskārtēju apmaksātu atvaļinājumu, kura ilgums pakāpeniski jāaskaņo atbilstīgi attiecīgo valstu praksei.”

Eiropas Savienības Pamattiesību harta

- 5 Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 31. pantā “Godīgi un taisnīgi darba apstākļi” ir noteikts:

“1. Ikvienam darba ņēmējam ir tiesības uz veselībai nekaitīgiem, drošiem un cilvēka cieņai atbilstīgiem darba apstākļiem.

2. Ikvienam darba ņēmējam ir tiesības uz maksimālā darba laika ierobežošanu, uz atpūtas laiku ik dienu un ik nedēļu, kā arī uz vienu ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu.”

Direktīva 2003/88/EK

- 6 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/88/EK (2003. gada 4. novembris) par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem (OV 2003, L 299, 9. lpp.) 1. pants “Mērķis un darbības joma” ir izteikts šādi:

“1. Šī direktīva nosaka minimālās drošības un veselības prasības darba laika organizēšanai.

2. Šī direktīva attiecas uz:

a) obligātiem [minimāliem] [..] ikgadējiem atpūtas laikposmiem [..]

[..].”

- 7 Saskaņā ar Direktīvas 2003/88 7. pantu “Gadskārtējais atvaļinājums”:

“1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka katram darba ņēmējam ir tiesības uz apmaksātu ikgadēju, vismaz četras nedēļas ilgu, atvaļinājumu saskaņā ar nosacījumiem par tiesībām uz šāda atvaļinājuma piešķiršanu, ko nosaka valsts tiesību akti un/vai prakse.

2. Obligāto [minimālo] apmaksāto ikgadējā atvaļinājuma laikposmu nevar aizstāt ar finansiālu atlīdzību, izņemot gadījumus, kad pārtrauc darba attiecības.”

- 8 Šīs direktīvas 14. pantā “Īpašāki Kopienas noteikumi” ir paredzēts:

“Šo direktīvu nepiemēro gadījumos, kur Kopienas dokumentos ietvertas īpašākas prasības attiecībā uz darba laika organizēšanu noteiktām profesijām vai profesionālām darbībām.”

- 9 Minētās direktīvas 23. pantā “Aizsardzības līmenis” ir noteikts:

“Neskarot dalībvalstu tiesības izstrādāt dažādus normatīvos vai līgumiskos noteikumus attiecībā uz darba laiku, ņemot vērā mainīgos apstākļus, ciktāl ir ievērotas minimālās prasības, kas paredzēts šai direktīvā, šīs direktīvas īstenošana nerada pietiekamu pamatu, lai samazinātu vispārējo darba ņēmēju aizsardzības līmeni.”

Civildienesta noteikumi

- 10 Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”) tika pieņemti ar Padomes Regulu (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68 (1968. gada 29. februāris), ar ko nosaka Eiropas Kopienų Civildienesta noteikumus un Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību, kā arī paredz

īpašus Komisijas ierēdņiem uz laiku piemērojamus pasākumus (OV 1968, L 56, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 1023/2013 (2013. gada 22. oktobris) (OV 2013, L 287, 15. lpp.).

- 11 Civildienesta noteikumu 1.e panta 2. punktā, kurš ir ietverts tajās šo noteikumu vispārīgajās normās, kas ir piemērojamas pēc analogijas līgumdarbiniekiem atbilstoši Eiropas Kopienu Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības (turpmāk tekstā – “PDNK”) 80. panta 4. punktam, ir noteikts:

“Aktīvā dienestā iesaistītiem ierēdņiem rada darba apstākļus, kas atbilst atbilstošiem veselības un drošības standartiem, kas vismaz ir vienlīdzīgi minimālajām prasībām, ko piemēro saskaņā ar šajos reģionos [šajās jomās] pieņemtajiem pasākumiem atbilstoši [L]īgumiem.”

- 12 Civildienesta noteikumu 57. panta pirmā daļa, kas ir piemērojama pēc analogijas līgumdarbiniekiem atbilstoši PDNK 16. un 91. pantam, ir formulēta šādi:

“Ierēdņiem ir tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu, kas ir vismaz 24 darba dienas, bet ne vairāk par 30 darba dienām katrā kalendārā gadā, saskaņā ar noteikumiem, par kuriem Savienības iestāžu iecelējinstiūcijas vienojušās pēc apspriedes ar Civildienesta noteikumu komiteju.”

- 13 Civildienesta noteikumu X pielikumā ir ietverti īpaši atkāpes saturoši noteikumi, kas ir piemērojami ierēdņiem, kuri pilda pienākumus trešajās valstīs. Saskaņā ar PDNK 118. pantu daži no šiem noteikumiem pēc analogijas ir piemērojami līgumdarbiniekiem, kas atrodas tādā pašā situācijā. Tāds ir Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta gadījums.

- 14 Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantā tā redakcijā pirms Regulas Nr. 1023/2013 stāšanās spēkā attiecībā uz personālu, kurš pilda pienākumus trešajā valstī, bija noteikts:

“Ierēdnim katru kalendāro gadu ir tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu trīs ar pusi darba dienu garumā par katru nostrādāto mēnesi.”

- 15 Regulas Nr. 1023/2013 27. apsvērumā ir noteikts:

“Ir lietderīgi modernizēt to darbinieku darba nosacījumus, kuri ir nodarbināti trešajās valstīs, un attiecībā uz viņu nodarbināšanu panākt lielāku rentabilitāti, vienlaikus ietaupot izmaksas. Būtu jākorrigē tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu, kā arī būtu jāparedz noteikumi, lai dotu iespēju iekļaut plašāku parametru klāstu, lai noteiktu piemaksu par dzīves apstākļiem, neietekmējot vispārējo izmaksu ietaupīšanas mērķi. Būtu jāpārskata mājvietas pabalsta piešķiršanas nosacījumi, lai labāk ņemtu vērā vietējos apstākļus un mazinātu administratīvo slogu.”

- 16 Kopš 2014. gada 1. janvāra, kad tā stājās spēkā Regulas Nr. 1023/2013 1. panta 70. punkta a) apakšpunkts, Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantā (turpmāk tekstā – “jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants”) attiecībā uz ierēdņiem, kuri pilda pienākumus trešajā valstī, ir paredzēts:

“Ierēdnim katru kalendāro gadu ir tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu divas darba dienas par katru nostrādāto mēnesi.

Neatkarīgi no šā panta pirmās daļas, ierēdņiem, kuri 2014. gada 1. janvārī savus amata pienākumus jau pilda trešā valstī, ir tiesības uz:

- trim darba dienām no 2014. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 31. decembrim;
- divarpus darba dienām no 2015. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 31. decembrim.”

Tiesvedības priekšvēsture

- 17 Tiesvedības priekšvēsture ir izklāstīta pārsūdzētā sprieduma 1.–8. punktā. Šis tiesvedības mērķiem to var rezumēt šādi.
- 18 *Carreras Sequeros* u.c. ir Komisijas ierēdņi vai līgumdarbinieki. Viņi visi pienākumus pildīja trešajās valstīs jau pirms 2014. gada 1. janvāra.
- 19 Tā kā *Carreras Sequeros* u.c. personas lietas tika atjauninātas, lai ņemtu vērā jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta otrās daļas pirmo ievilkumu, viņiem piešķīra 36 gadskārtējā atvaļinājuma dienas par 2014. gadu, pretēji iepriekšējā gadā piešķirtajām 42 dienām.
- 20 *Carreras Sequeros* u.c. iesniedza sūdzības laikā no 2014. gada 17. februāra līdz 13. martam. Šis sūdzības attiecīgi iecelējinstitūcija vai institūcija, kas pilnvarota noslēgt darba līgumus, noraidīja ar 2014. gada 23. maija lēmumiem, kas bija visi izteikti vienādi.

Vispārējā tiesā celtā prasība un pārsūdzētais spriedums

- 21 Prasībā Vispārējā tiesā *Carreras Sequeros* u.c. pirmajā prasījumu pamatā lūdza atzīt par prettiesisku jauno Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu un otrajā prasījumu pamatā – atcelt apstrīdētos lēmumus, ar kuriem viņu ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits tika samazināts, “sākot no 2014. [gada]”.
- 22 Prasības pamatojumam *Carreras Sequeros* u.c. bija norādījuši četrus pamatus, kas attiecīgi bija par tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu īpašā rakstura un mērķa, vienlīdzīgas attieksmes principa, tiesiskās palāvības aizsardzības principa un tiesību uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību pārkāpumu.
- 23 Pirms sākt izskatīšanu, Vispārējā tiesa, pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 24.–26. punktā precizēja, ka prasības priekšmets bija *Carreras Sequeros* u.c. tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu noteikšana tikai par 2014. gadu un ka šajā prasībā tika apgalvots jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta prettiesiskums.
- 24 Otrkārt, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 27.–39. punktā izvērtēja iebildes par prettiesiskumu, kuru izvirzījuši *Carreras Sequeros* u.c., apjomu un pieņemamību. Šajā ziņā, sākumā atgādinājusi savu judikatūru, Vispārējā tiesa šī sprieduma 35. punktā nosprieda, ka, “ņemot vērā saikni, kas vieno pārejas noteikumus un galīgos noteikumus, jo pirmajiem nav nekāda iemesla pastāvēt bez otrajiem minētajiem noteikumiem, un ņemot vērā kompetentās institūcijas rīcības brīvības neesamību, šajā lietā ir jāuzskata, ka pastāv tieša juridiska saikne starp [apstrīdētajiem] lēmumiem un jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta pirmo daļu un ka, tā kā šī pirmā daļa ir jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta otrās daļas pirmā ievilkuma rezultāts, tā vismaz netieši ir piemērojama minētajiem lēmumiem, ciktāl tai ir bijusi nozīme to pieņemšanā, jo šie lēmumi galvenokārt uz to balstījās, lai arī formāli tā nebija to juridiskais pamats”. Līdz ar to atbilstoši minētā sprieduma 36. punktam, “[apstrīdētie] lēmumi attiecībā uz [*Carreras Sequeros* u.c.] bija jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta pirm[reizējā] piemērošana, un tās sekas ir tādas, ka no 2016. gada viņi saņēmtu vairs tikai 24 atvaļinājuma dienas”.
- 25 Pārsūdzētā sprieduma 39. punktā Vispārējā tiesa pabeidza savu iebildes par prettiesiskumu apjoma un pieņemamības pārbaudi, nospriežot, ka, “lai arī [apstrīdētie] lēmumi formāli ir balstīti uz pārejas noteikumu attiecībā tikai uz 2014. gadu, kurš ir ietverts jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta otrās daļas pirmajā ievilkumā, [*Carreras Sequeros* u.c.], izvirzot iebildi, var apstrīdēt arī galīgās kārtības saistībā ar ikgadējo atvaļinājumu, kas noteikta minētā panta pirmajā daļā, tiesiskumu”.

- 26 Pēc tam Vispārējā tiesa pārbaudīja *Carreras Sequeros* u.c. prasības pirmo pamatu par to, ka ir pārkāpts tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu īpašais raksturs un mērķis, un pārsūdzētā sprieduma 113. punktā secināja, ka šis pamats ir pamatots. Līdz ar to tā apmierināja *Carreras Sequeros* u.c. prasību, nepārbaudot pārējos viņu pamatus.
- 27 Lai izdarītu šādu secinājumu, Vispārējā tiesa, pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 60.–70. punktā pārbaudīja, vai, kā apgalvo *Carreras Sequeros* u.c., pret Savienības likumdevēju ir iespējams atsaukties uz Direktīvu 2003/88. Minētā sprieduma 61. punktā konstatējot, ka direktīva pati par sevi Savienības iestādēm nav saistoša, tā norādīja trīs gadījumus, kuros šīm iestādēm tomēr jāņem vērā direktīvas. It īpaši tā pārbaudīja, vai uz Direktīvu 2003/88 var atsaukties pret Savienības likumdevēju, ja tā ir pamattiesību – šajā gadījumā tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu, kas ir garantētas Hartas 31. panta 2. punktā, – izpausme.
- 28 Balstoties uz Konventa prezidija paskaidrojumiem attiecībā uz Pamattiesību hartu (OV 2007, C 303, 17. lpp.), Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 69. un 70. punktā uzskatīja, ka, “tā kā Direktīva 2003/88[..] ir Hartas 31. panta 2. punktā minētā principa konkrēta izpausme [..], likumdevējs, kuram ir jāievēro šis pants, kam ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem, nevarēja neņemt vērā minētās direktīvas saturu”, kā rezultātā jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta piemērošana būtu jānoraida, ja tas “izrādītos nesaderīgs ar tiesībām uz ikgadējo atvaļinājumu, kuru būtība un mērķis izriet no Hartas 31. panta 2. punkta, lasot to Direktīvas 2003/88 gaismā”.
- 29 Otrkārt, tālāk minētā sprieduma 72.–96. punktā pārbaudot, vai jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants ir radījis tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu aizskārumu, Vispārējā tiesa ir ņēmusi vērā Direktīvas 2003/88 noteikumu saturu, kā arī tajā noteikto mērķi. Šī sprieduma 88. un 89. punktā tā nosprieda, ka pēc sava rakstura Hartas 31. panta 2. punktā minētās tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu principā veicina darba ņēmēju dzīves un darba apstākļu uzlabošanu un ka ar apstākli, ka ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits, kas noteikts jaunajā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantā, joprojām ir lielāks nekā minimālais skaits, kas pieprasīts Direktīvas 2003/88 7. pantā, nepietiek, kā to apgalvo Komisija, lai secinātu, ka ar šo jauno pantu netiek pārkāptas tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu.
- 30 Tieši pretēji, pārsūdzētā sprieduma 90.–96. punktā Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja, ka būtiska atvaļinājuma ilguma samazināšana ierēdņiem un darbiniekiem, kuri pilda pienākumus trešajās valstīs, kas trīs gadu laikā mainījās no 42 uz 24 dienām, nevar tikt uzskatīta par tādu, kas būtu saderīga ar principu, kura mērķis ir veicināt attiecīgo personu dzīves un darba apstākļu uzlabošanu, un ka tādējādi veiktā samazinājuma apmēru nav mazinājušas pārējās Civildienesta noteikumu un tā pielikumu normas, kas veido kontekstu, kurā iekļaujas jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants. Proti, Vispārējā tiesa šīs normas uzskatīja vai nu par neatbilstošām, vai par nepietiekamām vai ierobežotām, lai varētu līdzsvarot ikgadējā atvaļinājuma dienu skaita samazinājumu, kas izrietēja no jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta.
- 31 Treškārt, Vispārējā tiesa pārbaudīja, vai šādi konstatēto tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu aizskārumu var atbilstoši pamatot, kas pēc pārsūdzēta sprieduma 98.–112. punktā veiktās pārbaudes tika izslēgts.
- 32 It īpaši Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 109. un 110. punktā norādīja, ka, samazinot ikgadējā atvaļinājuma dienu skaitu līdz 24 darba dienām, sākot no 2016. gada, nešķiet, ka Savienības likumdevējs būtu ņēmis vērā apstākli, ka ierēdņi un darbinieki, kuri pilda pienākumus Savienībā, saņem atvaļinājumu, kura ilgums ir līdz 30 darba dienām atkarībā no viņu vecuma un viņu pakāpes, nedz arī ka šis likumdevējs būtu noskaidrojis, vai Civildienesta noteikumu X pielikuma 8. panta pirmajā daļā paredzētais atpūtas atvaļinājums garantē ikvienam ierēdnim un darbiniekam, kurš pilda pienākumus trešajā valstī un ir sevišķi grūtā situācijā, pietiekamu viņa veselības un drošības aizsardzību, lai gan pat saskaņā ar šo tiesību normu šis atpūtas atvaļinājums var tikt piešķirts tikai izņēmuma kārtā un attiecībā uz to ir jāpieņem īpašs un pamatots lēmums.

33 Līdz ar to pārsūdzētā sprieduma 112. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Savienības likumdevējs nav pārbaudījis, vai jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants nav pārmērīga iejaukšanās ierēdņu un darbinieku, kuri pilda pienākumus trešajās valstīs, tiesībās uz ikgadējo atvaļinājumu. Tādēļ tā uzskatīja, ka Komisija nevarēja pamatoti balstīties uz jauno Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu, lai pieņemtu apstrīdētos lēmumus, un tos atcēla.

Lietas dalībnieku prasījumi un tiesvedība Tiesā

34 Lietā C-119/19 P Komisija lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu, to nosūtīt atpakaļ Vispārējai tiesai, lai tā pieņem nolēmumu par otro līdz ceturto prasības pamatu pirmajā instancē, kā arī atliek lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.

35 Lietā C-126/19 P Padome lūdz Tiesu apmierināt apelācijas sūdzību, izskatīt lietu un noraidīt prasību pirmajā instancē kā nepamatotu, kā arī piespriest *Carreras Sequeros* u.c. atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies Padomei šajā tiesvedībā.

36 Savukārt *Carreras Sequeros* u.c. lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzības un piespriest Komisijai un Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

37 Eiropas Parlaments – persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē, – lūdz, lai Tiesa apmierina apelācijas sūdzības.

38 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 54. panta 2. punktu Tiesas priekšsēdētājs 2019. gada 12. martā nolēma apvienot lietas C-119/19 P un C-126/19 P rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī galīgā sprieduma taisīšanai.

39 Saskaņā ar Reglamenta 133. panta 1. un 2. punktu, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā atbilstoši minētā Reglamenta 190. panta 1. punktam, Komisija un Padome lūdza, lai apelācijas sūdzības tiek izskatītas paātrinātajā tiesvedībā.

40 Ar 2019. gada 12. marta lēmumu Tiesas priekšsēdētājs šos lūgumus noraidīja. Proti, nedz pamats par jauno Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu aptverošo iespējamo juridisko nedrošību, kura izriet no pārsūdzētā sprieduma, nedz pamats par no šī sprieduma izrietošo seku iespējami skarto ierēdņu skaitu nav tādi ārkārtas apstākļi, kas var attaisnot to, ka lietai tiek piemērota paātrinātā tiesvedība (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2016. gada 7. aprīlis, Padome/*Front Polisario*, C-104/16 P, nav publicēts, EU:C:2016:232, 7. punkts un tajā minētā judikatūra). Tāds pats vērtējums ir jāveic attiecībā uz administratīva rakstura neērtībām saistībā ar personāla pārvaldi delegācijās trešajās valstīs, kas tiek arī norādīts Komisijas pieteikuma pamatojumā.

41 Tomēr, ievērojot to, cik Savienībai un tās iestādēm svarīgas ir lietas C-119/19 P un C-126/19 P, Tiesas priekšsēdētājs nolēma šīs lietas izskatīt prioritāti, piemērojot Reglamenta 53. panta 3. punktu.

42 Ar procesuālu dokumentu, kas iesniegts 2019. gada 30. aprīlī, Padome iesniedza pretapelācijas sūdzību lietā C-119/19 P.

43 *Carreras Sequeros* u.c. lūdz noraidīt šo pretapelācijas sūdzību un piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

44 Ar procesuālu dokumentu, kurš iesniegts 2019. gada 20. maijā, Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD) lūdza atļauju iestāties lietā C-119/19 P Komisijas prasījumu atbalstam.

45 Ar 2019. gada 29. jūlija rīkojumu lietā Komisija/*Carreras Sequeros* u.c. (C-119/19 P, nav publicēts, EU:C:2019:658) Tiesas priekšsēdētājs šo lūgumu noraidīja.

Par apelācijas sūdzībām

46 Būtībā apelācijas sūdzības ir balstītas uz trim pamatiem.

Par apelācijas sūdzību pamatlietā un Padomes pretapelācijas sūdzības pirmo pamatu – pieļautām tiesību kļūdām, kas esot ietekmējušas Vispārējās tiesas kompetences apjomu prasību izskatīšanā

47 Šis pamatam ir divas daļas.

Par pirmo daļu – tiesību kļūdu, neveicot prasības pirmajā instancē priekšmeta pārkvalifikāciju

– Lietas dalībnieku argumenti

48 Padome – kurai Komisija piekrit savās atbildēs uz apelācijas sūdzībām pamatlietā un uz Padomes pretapelācijas sūdzību – uzskata, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 26. punktā un tā rezolutīvajā daļā esot kļūdaini nospriedusi, ka apstrīdētajos lēmumos esot nevis noteikts ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits 2014. gadam, piemērojot jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta otrās daļas pirmo ievilkumu, bet esot samazināts ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits.

49 Taču, pēc Padomes domām, Vispārējai tiesai bija pareizi jākvalificē prasības priekšmets, jo tas esot bijis tās kompetencē. Pēc Padomes domām, šāda prasības priekšmeta pārkvalifikācijas neveikšana esot izraisījusi divkāršas kaitējošas sekas.

50 Pirmkārt, tā esot likusi Vispārējai tiesai izdot rīkojumu Komisijai atkārtoti noteikt ikgadējā atvaļinājuma dienu skaitu, uz kuru *Carreras Sequeros* u.c. bija tiesības pirms Civildienesta noteikumu grozījumiem. Taču Padome atgādina, atsaucoties tostarp uz 1995. gada 26. oktobra rīkojumu *Pevasa* un *Inpesca* /Komisija (C-199/94 P un C-200/94 P, EU:C:1995:360, 24. punkts), ka Savienības tiesai nav nedz kompetences dot rīkojumus administrācijai, nedz arī noteikt konkrētu tās sprieduma izpildes veidu. Turklāt vairs nav juridiskā pamata, kas ļautu Komisijai veikt pasākumus, ar kuriem tiktu izpildīta pārsūdzētā sprieduma rezolutīvā daļa, jo Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants – tā redakcijā, kas bija spēkā pirms Regulas Nr. 1023/2013 stāšanās spēkā, – ar šo pēdējo minēto ir ticis atcelts.

51 Otrkārt, Padome apgalvo, ka apstrīdēto lēmumu, ar kuriem tiek “samazināts” ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits par 2014. gadu, atcelšana maina to atvaļinājuma dienu skaitu, kas piešķirams attiecīgajiem ierēdņiem un darbiniekiem, un tādējādi maina pašu apstrīdēto lēmumu būtību. Tātad ar pārsūdzēto spriedumu lēmumi, kuros bija noteikts, ka *Carreras Sequeros* u.c. ir tiesības uz 36 ikgadējā atvaļinājuma dienām, esot aizstāti ar citiem lēmumiem, kuros šis dienu skaits 2014. gadam tiek noteikts 42. Vispārējā tiesa tādējādi esot grozījusi apstrīdētos lēmumus, kas esot tās kompetences pārsniegšana.

52 *Carreras Sequeros* u.c. noraida Padomes izklāstīto argumentāciju.

– Tiesas vērtējums

53 Ir svarīgi norādīt, ka, lai gan pārsūdzētā sprieduma 25. punktā Vispārējā tiesa rezumēja *Carreras Sequeros* u.c. prasījumu otrās daļas priekšmetu kā tādu, kas ir vērsti uz apstrīdēto lēmumu – ar kuriem ir “samazinātas” viņu tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu, sākot no 2014. gada, – atcelšanu, it īpaši no minētā sprieduma 27. punkta izriet, ka Vispārējā tiesa apstrīdētos lēmumus ir klasificējusi kā tādus, ar kuriem “ir tikai noteikts ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits 2014. gadā”. Padome tātad veic vismaz daļēji kļūdainu pārsūdzētā sprieduma pamatojuma interpretāciju.

- 54 Turklāt apstākļi, ka pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 1) punktā ir nopriests atcelt minētos lēmumus, ar kuriem “ir samazināts” *Carreras Sequeros* u.c. ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits par 2014. gadu, nekādā veidā nenozīmē, ka papildus šī izteiciena formālai neprecizitātei Vispārējā tiesa nebūtu ievērojusi strīda, kurš ir iesniegts tai izskatīšanai, priekšmetu vai būtu uzdevusi Komisijai veikt pārsūdzētā sprieduma izpildi konkrētā veidā.
- 55 Proti, pirmkārt, runājot par strīda priekšmetu, ir svarīgi norādīt, ka Padome neapstrīd Vispārējās tiesas veikto konstatējumu pārsūdzētā sprieduma 32. un 33. punktā, atbilstoši kuram būtībā kompetentai iestādei nav nekādas rīcības brīvības noteikt ikgadējā atvaļinājuma dienu skaitu pēc tam, kad 2014. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants, kā rezultātā *Carreras Sequeros* u.c. par sešām dienām tika saīsināts viņu ikgadējais atvaļinājums par 2014. gadu salīdzinājumā ar 2013. gadu, piemērojot jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta otrās daļas pirmo ievilkumu.
- 56 Otrkārt, kas attiecas uz Padomes apgalvojumu, ka Vispārējā tiesa esot pārsniegusi savu kompetenci, jo tā attiecībā uz Komisiju ir izdevusi rīkojumus, kas ir saistīti ar pārsūdzētā sprieduma izpildes kārtību, ir jāatgādina, ka tad, kad Vispārējā tiesa atceļ iestādes aktu, šai iestādei atbilstoši LESD 266. pantam ir jāveic pasākumi, lai izpildītu Vispārējās tiesas spriedumu.
- 57 Tomēr LESD 266. pantā nav precizēts to pasākumu veids, kas attiecīgajai iestādei ir jāveic, lai veiktu šādu izpildi, tādēļ attiecīgajai iestādei ir jāidentificē šie pasākumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 14. jūnijs, Komisija/*McBride* u.c., C-361/14 P, EU:C:2016:434, 52. un 53. punkts). Turklāt saskaņā ar LESD 266. pantu iestādei, kura izdevusi atcelto aktu, ir jāveic tikai tādi pasākumi, kas ir vajadzīgi, lai nodrošinātu atceļošā sprieduma izpildi (spriedums, 2003. gada 6. marts, *Interporc* /Komisija, C-41/00 P, EU:C:2003:125, 30. punkts).
- 58 Taču pretēji Padomes apgalvotajam, no pārsūdzētā sprieduma nekādā ziņā neizriet, ka Vispārējā tiesa, pārkāpjot LESD 266. pantu, būtu ne tikai atcēlusi apstrīdētos lēmumus, bet arī izdevusi rīkojumu Komisijai aizstāt tos ar jauniem lēmumiem, ar kuriem *Carreras Sequeros* u.c. par 2014. gadu tiktu piešķirts tāds skaits ikgadējā atvaļinājuma dienu, uz kādu tiem ir bijušas tiesības pirms Civildienesta noteikumu grozījumiem, kas veikti ar Regulu Nr. 1023/2013.
- 59 Turklāt, tā kā Vispārējā tiesa tikai atceļ apstrīdētos lēmumus, tai nevar pārnest to grozišanu.
- 60 Turklāt no Komisijas, kā arī *Carreras Sequeros* u.c. rakstveida dokumentiem izriet, ka, neskarot šo apelācijas tiesvedību, šī iestāde ir identificējusi vairākus pārsūdzētā sprieduma izpildes kārtības veidus, tostarp iespējamo finansiālās kompensācijas izmaksu *Carreras Sequeros* u.c.
- 61 No tā izriet, ka apelācijas sūdzību pamatlietā un Padomes pretapelācijas sūdzības pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

Par otro daļu – tiesību kļūdām saistībā ar pirmajā instancē izvirzītās iebildes par prettiesiskumu pieņemamību un apjomu

– Lietas dalībnieku argumenti

- 62 Padome, kuru atbalsta Komisija un Parlaments, pārmet Vispārējai tiesai, ka tā neesot ievērojusi savas kompetences apmēru, atzīstot par nepieņemamu *Carreras Sequeros* u.c. izvirzīto iebildi par prettiesiskumu, kura attiecās uz visu ikgadējā atvaļinājuma sistēmu, kas paredzēta jaunajā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantā, ieskaitot tās galīgo posmu, kas piemērojams no 2016. gada, nevis tikai uz normu, ko isteno ar apstrīdētajiem lēmumiem, proti, jaunā Civildienesta noteikumu minētā pielikuma 6. panta otrās daļas pirmo ievilkumu.

- 63 Padome uzskata, ka, tā kā apstrīdētie lēmumi tika pieņemti, pamatojoties uz Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta otrās daļas pirmo ievilkumu, iebilde par prettiesiskumu varēja attiekties tikai uz šo normu, jo Komisija šajā lietā nav ne tieši, ne netieši piemērojusi minētā X pielikuma 6. panta pirmo daļu.
- 64 Šajā ziņā Padome norāda, ka tas, ka Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta pirmā daļa, kas ir piemērojama no 2016. gada 1. janvāra, netiek piemērota, nevar ietekmēt apstrīdēto lēmumu, ar kuriem nosaka ikgadējā atvaļinājuma dienu skaitu 2014. gadā, tiesiskumu, kas ir prasības atcelt tiesību aktu priekšmets. Apstākļi, ka normu hipotētiski var piemērot ierēdnim, nevar attaisnot to, ka šis pēdējais minētais var apstrīdēt tās tiesiskumu atbilstoši LESD 277. pantam, izņemot, lai ļautu lietas dalībniekam apstrīdēt kāda vispārpiemērojama tiesību akta piemērojamību par labu jebkādai prasībai, kas judikatūrā ir aizliegts. Tādējādi Vispārējā tiesa esot sagrozījusi judikatūru par iebildes par prettiesiskumu pieņemamību un apjomu, kas tomēr pareizi bija citēta pārsūdzētā sprieduma 30. un 31. punktā.
- 65 *Carreras Sequeros* u.c. uzskata, ka Padomes norādītie argumenti ir jānoraida.
- *Tiesas vērtējums*
- 66 Saskaņā ar LESD 277. pantu jebkura puse tiesvedībā, kurā izskata Savienības iestāžu vai struktūru pieņemtu vispārpiemērojamu aktu, var atsaukties uz LESD 263. panta otrajā daļā norādītajiem iemesliem, lai Eiropas Savienības Tiesā pierādītu šī akta nepiemērojamību.
- 67 Šis noteikums ir vispārējā tiesību principa izpausme, kas nodrošina ikvienam lietas dalībniekam – lai panāktu tam adresēta lēmuma atcelšanu – tiesības ar blakus prasību apstrīdēt vispārpiemērojamu tiesību aktu spēkā esamību, kas ir šāda lēmuma pamats (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1979. gada 6. marts, *Simmenthal*/Komisija, 92/78, EU:C:1979:53, 777. lpp., 39. punkts, kā arī 1984. gada 19. janvāris, *Andersen* u.c./Parlaments, 262/80, EU:C:1984:18, 6. punkts).
- 68 Tā kā LESD 277. panta mērķis nav ļaut lietas dalībniekam apstrīdēt jebkāda vispārpiemērojama akta piemērojamību, pamatojot jebkādu prasību, aktam, kura prettiesiskums tiek izvirzīts, jābūt tieši vai netieši piemērojamam lietā, kas ir prasības priekšmets (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1966. gada 13. jūlijs, *Itālija*/Padome un Komisija, 32/65, EU:C:1966:42, 563. un 594. lpp.).
- 69 Tādējādi gadījumā ar prasībām atcelt tiesību aktu, kas vērstas pret individuāliem lēmumiem, Tiesa ir piekritusi, ka iebildē par prettiesiskumu var pamatoti izvirzīt pret vispārpiemērojama akta noteikumiem, kuri ir minēto lēmumu pamatā (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumus, 1981. gada 28. oktobris, *Krupp Stahl*/Komisija, 275/80 un 24/81, EU:C:1981:247, 32. punkts, kā arī 1985. gada 11. jūlijs, *Salerno* u.c./Komisija un Padome, 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 un 10/84, nav publicēts, EU:C:1985:318, 36. punkts) vai kuriem ir tieša juridiska saikne ar šiem lēmumiem (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumus, 1965. gada 31. marts, *Macchiorlati Dalmas*/Augstā Iestāde, 21/64, EU:C:1965:30, 227. un 245. lpp.; 2003. gada 9. septembris, *Kik*/ITSB, C-361/01 P, EU:C:2003:434, 76. punkts, kā arī 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 237. punkts).
- 70 Savukārt Tiesa nosprieda, ka nav pieņemama tāda iebilde par prettiesiskumu, kas ir izvirzīta pret tādu vispārpiemērojamu aktu, kura piemērošanas pasākums nav individuālais apstrīdētais lēmums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2000. gada 5. oktobris, *Padome/Chvatal* u.c., C-432/98 P un C-433/98 P, EU:C:2000:545, 33. punkts).

- 71 Šajā lietā Padome apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 35. punktā Vispārēja tiesa, esot, pirmkārt, kļūdaini kvalificējusi, ka esošā saikne starp apstrīdētajiem lēmumiem un jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta pirmo daļu ir “tieša juridiska saikne”, un, otrkārt, kļūdaini uzskatījusi, ka šī pirmā daļa – tā kā tā ir minētā pielikuma jaunā 6. panta otrās daļas pirmā ievilkuma rezultāts – vismaz netieši ir piemērojama minētajiem lēmumiem.
- 72 Šiem argumentiem nevar piekrist.
- 73 Proti, nav strīda par to, ka apstrīdētie lēmumi ir balstīti uz jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta otrās daļas pirmo ievilkumu, kurš ir tikai pārejas noteikums, ar ko organizē progresīvu pāreju uz galīgo ikgadējā atvaļinājuma sistēmu, ko ievieš ar šī panta pirmo daļu, lai tostarp novērstu vai atvieglotu šādas pēkšņas iepriekšējās sistēmas izmaiņas sekas tādiem attiecīgajiem personāla locekļiem kā *Carreras Sequeros* u.c., kas jau pilda pienākums trešajās valstīs 2014. gada 1. janvārī.
- 74 Tā kā paša pārejas perioda raksturs ir organizēt progresīvu pāreju no vienas sistēmas uz citu sistēmu, kā Vispārējā tiesa pareizi to ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 34. punktā, tad tomēr tā nav pieļāvusi tiesību kļūdu, no šī konstatējuma secinot, ka pastāv vienojoša saikne starp abām jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta daļām. Proti, Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta otrajā daļā paredzēto pārejas periodu attaisno tikai minētā panta pirmajā daļā ieviestās galīgās sistēmas pieņemšana.
- 75 Šādos apstākļos Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 35. un 39. punktā ir pareizi no tā secinājusi, ka apstrīdētie lēmumi ir no 2014. gada 1. janvāra ar Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu ieviestās sistēmas piemērošanas pasākumi un tiem ir tieša juridiska saikne ar šo sistēmu, tādējādi *Carreras Sequeros* u.c. drīkst izvirzīt iebildi par galīgās ikgadējā atvaļinājuma sistēmas, kas noteikta ar Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta pirmo daļu, prettiesiskumu.
- 76 Ir svarīgi piebilst, ka pretēja interpretācija, kuru aizstāv Padome, izraisītu to, ka, lai izskatītu iebildi par ikgadējā atvaļinājuma sistēmas, kas ieviesta no 2014. gada 1. janvāra, prettiesiskumu, samāksloti tiek nodalīts vienas un tās pašas sistēmas galīgais posms un pārejas posmi.
- 77 Tātad ir jānoraida apelācijas sūdzību pamatlietā un Padomes pretapelācijas sūdzības pirmā pamata otrā daļa kā nepamatota, kā arī līdz ar to jānoraida pirmais pamats kopumā.

Par Komisijas apelācijas sūdzības pirmo pamatu un Padomes apelācijas sūdzības pamatlietā un pretapelācijas sūdzības otro pamatu – pieļauto tiesību kļūdu Hartas 31. panta 2. punkta un Direktīvas 2003/88 interpretācijā, kā arī konstatējumā par tiesību uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu aizskārumu

- 78 Šo pamatu, kas vērsti pret Vispārējās tiesas vērtējumiem pārsūdzētā sprieduma 61.–97. punktā, atbalstam Komisija un Padome būtībā norāda četras daļas.

Par pirmajām divām daļām – attiecīgi tiesību kļūdu attiecībā uz atsaušanos uz direktīvām pret Savienības iestādēm un kļūdainu definīciju, kas sniegta to tiesību uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu apmēram, kuras ir paredzētas Hartas 31. panta 2. punktā, to lasot kopā ar Direktīvu 2003/88

– Lietas dalībnieku argumenti

- 79 Ar pirmo daļu Padome pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 61. punktā ir identificējusi trīs gadījumus, kuros uz dalībvalstīm adresētu direktīvu var atsaukties strīdā pret Savienības iestādēm, kas pārkāpjot principu, ka ar šādu aktu pašu par sevi nevar noteikt pienākumus šīm iestādēm to

attiecībās ar savu personālu, ar vienīgo atrunu par ļoti relatīvu niansi, kas izriet no 2013. gada 19. septembra sprieduma, pārskatīšana, Komisija/*Strack* (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570) 40. un 46. punkta.

- 80 Pēc Padomes domām, neviens no trim Vispārējās tiesas minētajiem gadījumiem nav tāds, ar ko var attaisnot atsaukšanos uz Direktīvu 2003/88 strīdā pret Savienības iestādēm. Turklāt no pārsūdzētā sprieduma skaidri neizriet, kādu atsaukšanās gadījumu Vispārējā tiesa vēlējas piemērot šajā lietā, nedz arī tas, ciktāl minētā sprieduma 61. punktā norādītie minējumi ir bijuši tā rezolutīvās daļas pamatā.
- 81 Savā atbildē uz Padomes pretapelācijas sūdzību Komisija uzskata, ka ir grūti saprast, vai pārsūdzētā sprieduma 61. punkts ir bijis pamatā secinājumiem, ka uz Direktīvu 2003/88 var atsaukties strīdā pret Savienības likumdevēju un ka Hartas 31. panta 2. punkts būtu jāinterpretē, ņemot vērā minēt direktīvu. Tomēr, ja Tiesa uzskatītu, ka Vispārējās tiesas argumentācija pēc būtības balstās uz tādiem nosacījumiem par atsaukšanos uz direktīvām strīdos pret Savienības iestādēm, kādi ir norādīti pārsūdzētā sprieduma 61. punktā, Komisija precizē, ka tā tāpat kā Padome apstrīd arī šo punktu.
- 82 Ar otro daļu Komisija un Padome, kurām piekrīt Parlaments, norāda, ka Savienības likumdevējam nevar būt saistošs – kā Vispārējā tiesa kļūdaini esot norādījusi pārsūdzētā sprieduma 69.–72. punktā – viss Direktīvas 2003/88 saturs un ka to nevar iekļaut primārajās tiesībās.
- 83 Proti, Komisija uzskata, ka atbilstoši Tiesas judikatūrai tikai Direktīvas 2003/88 7. panta saturs – kā minimālās aizsardzības norma –, nevis visas šīs direktīvas normas var ņemt vērā, veicot papildu kontroli par Civildienesta noteikumu normas par tiesībām uz ikgadējo atvaļinājumu tiesiskumu attiecībā uz Hartas 31. panta 2. punktu.
- 84 Padome piebilst, ka šajā gadījumā Vispārējā tiesa esot sagrozījusi Hartas 52. panta 7. punkta apjomu ar sofismu, kura rezultātā tika pārbaudīts Regulas Nr. 1023/2013 – ar ko tika ieviests jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants – tiesiskums attiecībā uz Direktīvas 2003/88 normām, līdz ar to šo pēdējo minēto aktu iekļaujot primārajās tiesībās un tādējādi pārkāpjot normu hierarhiju.
- 85 Komisija un Padome uzskata, ka šī tiesību kļūda ir īpaši acīmredzama, jo tā esot likusi Vispārējai tiesai pārsūdzētā sprieduma 73.–83. punktā pārbaudīt jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta tiesiskumu attiecībā uz Direktīvas 2003/88 14. un 23. pantu, lai gan šīs normas nevar ņemt vērā. Šajā ziņā Komisija atgādina, ka LESD 336. pants tieši piešķir Savienības likumdevējam kompetenci pieņemt normas, kas ir piemērojamas darba attiecībām starp Savienības iestādēm un to personālu. To darot, [Savienības] primārajās tiesībās šīm iestādēm tika piešķirta kompetence pieņemt savam personālam piemērojamās tiesības, to nepakļaujot citu atvasināto tiesību normām.
- 86 *Carreras Sequeros* u.c. norāda, ka šīs divas daļas esot neefektīvas, un katrā ziņā – nepamatotas.

– *Tiesas vērtējums*

- 87 Sākumā pārsūdzētā sprieduma 60. punktā atgādinājusi, ka Direktīvas 2003/88 normas nevar uzskatīt par tādām, ar kurām būtu noteikti pienākumi Savienības iestādēm to attiecībās ar savu personālu, Vispārējā tiesa minētā sprieduma 61. punktā identificēja trīs gadījumus, kuros iestādes “nevar izslēgt, ka uz šajā direktīvā noteiktajām normām vai principiem var atsaukties attiecībā pret [tām]”.
- 88 Pirmkārt, tā norādīja, ka tā tas ir gadījumā, kad šīs normas vai principi “paši ir Līguma pamatnormu un vispārīgo principu, kas šīm iestādēm ir tieši saistoši, konkrēta izpausme”. Otrkārt, tā uzskatīja, ka “direktīva var būt saistoša iestādei arī tad, ja iestāde, īstenojot savu organizatorisko autonomiju un ievērojot Civildienesta noteikumos paredzētās robežas, plāno izpildīt kādu īpašu direktīvā noteiktu pienākumu, vai arī tad, ja pašā vispārpiemērojamā iekšējā tiesību aktā ir tieša norāde uz pasākumiem,

ko Savienības likumdevējs noteicis atbilstoši Līgumiem”. Visbeidzot, treškārt, tā uzskatīja, ka “iestādēm saskaņā ar tām noteikto lojalitātes pienākumu, rīkojoties darba devēja statusā, ir jāņem vērā tiesību aktu noteikumi, kas pieņemti Savienības mērogā”.

- 89 Nepastāvot nepieciešamībai vispārīgi lemt par Vispārējās tiesas veiktās identificēšanas precizitāti pārsūdzētā sprieduma 61. punktā, trīs atšķirīgie gadījumi, kad uz direktīvu var atsaukties attiecībā pret Savienības iestādi, vispirms – runājot par Direktīvu 2003/88, kas tiek aplūkota šajā lietā, – ir jānorāda, ka Vispārējā tiesa šī sprieduma 64. punktā noraidīja *Carreras Sequeros* u.c. argumentu, ka Civildienesta noteikumu 1.e panta 2. punkts ir iekšējs vispārpiemērojams akts, kurā ir norāde uz šo direktīvu. To darot, Vispārējā tiesa ir izslēgusi – kā tas skaidri izriet no šī 64. punkta –, ka *Carreras Sequeros* u.c. var atsaukties uz Civildienesta noteikumu 1.e panta 2. punktu un minēto direktīvu, lai pakārtotā veidā jauno Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu atzītu par nepiemērojamu.
- 90 Līdz ar to, lai gan Padome kritizē Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 61. punktā norādīto otro gadījumu, jo ar to saistītais novērtējums nepamato šī sprieduma rezolutīvo daļu, Padomes arguments ir jānoraida kā neefektīvs.
- 91 Tālāk – ne no viena pārsūdzētā sprieduma motīva neizriet, ka Vispārējā tiesa būtu piemērojusi trešo gadījumu, ko tā identificējusi minētā sprieduma 61. punktā un kas ir atgādināts šī sprieduma 88. punktā. Līdz ar to, ciktāl tas ir saistīts ar šo trešo gadījumu, Padomes arguments arī ir neefektīvs.
- 92 Visbeidzot, par pirmo gadījumu par atsaukšanās iespēju uz Direktīvu 2003/88 attiecībā pret Savienības iestādi, kā norādīts pārsūdzētā sprieduma 61. punktā, saskaņā ar kuru šī direktīva kopumā esot Līguma pamatnormu un vispārīgo principu konkrēta izpausme – šo gadījumu Vispārējā tiesa esot ņēmusi vērā tostarp minētā sprieduma 69.–83. punktā.
- 93 Tomēr pietiek norādīt, ka pārsūdzētā sprieduma rezolutīvā daļa balstās nevis uz minētā sprieduma 69.–83. punktā minētajiem apsvērumiem, bet uz minētā sprieduma 84.–113. punktā izklāstītajiem motīviem, ar kuriem Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka *Carreras Sequeros* u.c. tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu ir nepamatoti aizskartas, jo ir pārkāpts šo Hartas 31. panta 2. punktā norādīto tiesību raksturs un mērķis.
- 94 Tātad Komisijas apelācijas sūdzības pirmā pamata un apelācijas sūdzību pamatlietā un Padomes apelācijas sūdzības pamatlietā un pretapelācijas sūdzības otrā pamata pirmās divas daļas ir jānoraida kā neefektīvas.

Par trešo daļu – tiesību kļūdu saistībā ar Hartas 31. panta 2. punktā minēto tiesību raksturu un mērķi

– Lietas dalībnieku argumenti

- 95 Komisija un Padome norāda, ka Vispārējās tiesas apgalvojums pārsūdzētā sprieduma 88. punktā, saskaņā ar kuru Hartas 31. panta 2. punktā minētās tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu ir labvēlīgas darba ņēmēju dzīves un darba apstākļu uzlabošanai, esot kļūdainas.
- 96 Šāds mērķis šajā pantā neesot minēts, kura nosaukums esot tikai “godīgi un taisnīgi darba apstākļi”. Kā jau tas tika atgādināts Tiesas judikatūrā, kas citēta pārsūdzētā sprieduma 84. punktā, tiesību uz ikgadējo atvaļinājuma mērķis, kā to uzskata šīs iestādes, ir ļaut atpūsties un izmantot laiku brīvā laika nodarbēm.
- 97 Komisija piebilst, ka mērķis uzlabot ieinteresēto personu dzīves un darba apstākļus neizriet arī no Hartas 31. panta 2. punkta interpretācijas, ievērojot Direktīvu 2003/88, kā Vispārējā tiesa uzskatījusi pārsūdzētā sprieduma 70. punktā. Proti, nav pamatojuma tam, ka Hartas 31. panta 2. punktā garantēto tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu saturā tiek ietvertas arī citas Direktīvas 2003/88 normas, ne tikai tās 7. pants.

- 98 Atsauces uz LESD 151. un 153. pantu, kas figurē pārsūdzētā sprieduma 85. punktā un kas konkrēti attiecas uz Savienības sociālo politiku, tajā neko nemaina. Šīm normām nav nozīmes šajā lietā, jo runa ir par leģislatīva akta, kas pieņemts uz LESD 336. panta pamata, atbilstības Hartas 31. panta 2. punktam izvērtēšanu.
- 99 Visbeidzot pārsūdzētā sprieduma 90. punktā ietvertais Vispārējās tiesas apgalvojums, saskaņā ar kuru ikgadējā atvaļinājuma dienu skaita samazināšana, kas izdarīta ar jauno Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu, nav uzskatāma par atbilstošu principam, kas veicina ieinteresēto personu dzīves un darba apstākļu uzlabošanu, arī esot kļūdainais divu citu iemeslu dēļ.
- 100 No vienas puses, Komisija uzskata, ka nekādā veidā no Tiesas sprieduma neizriet, ka dzīves un darba apstākļu uzlabošana pati par sevi būtu Līgumu pamatnormas vai vispārīga principa konkrēta izpausme. Tieši pretēji, Tiesa 2008. gada 22. decembra spriedumā *Centeno Mediavilla* u.c./Komisija (C-443/07 P, EU:C:2008:767, 60. un 99. punkts) ir piekritusi, ka tad, ja likumdevējs rīkojas saskaņā ar LESD 336. pantu, tas jebkurā brīdī var grozīt ierēdņu tiesības, pat ja grozītās normas ir nelabvēlīgākas nekā agrākās.
- 101 No otras puses, Padome uzskata, ka jautājums ir nevis par to, vai ikgadējā atvaļinājuma dienu skaita samazināšana atbilst principam par dzīves un darba nosacījumu uzlabošanu, bet par to, vai tas ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits, uz kuru ir tiesības Savienības ierēdņiem un darbiniekiem, aizskar viņu tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu, viņu veselību vai drošību.
- 102 Taču Komisija un Padome uzskata, ka jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants ievēro tiesību uz apmaksātu ikgadēju atvaļinājumu būtisko saturu, kāds tiek garantēts ar Hartas 31. panta 2. punktu, jo tiesību aktos piešķirtais ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits saskaņā ar šo jauno 6. pantu, kas no 2016. gada 1. janvāra ir 24 dienas, joprojām ir lielāks nekā minimālās četras nedēļas, proti, 20 dienas, kas prasītas Direktīvas 2003/88 7. pantā. Šajā ziņā ikgadējā atvaļinājuma dienu skaita samazināšanu nevar uzskatīt par prettiesisku, pretēji Vispārējās tiesas apgalvotajam pārsūdzētā sprieduma 90. punktā.
- 103 Parlaments piekrīt šai analīzei. Tas piebilst, ka, tā kā attiecīgajiem ierēdņiem un darbiniekiem ir pietiekams atvaļinājuma dienu skaits, šajā lietā – lielāks nekā Savienībā spēkā esošās minimālās prasības pat pēc Savienības likumdevēja veiktajiem grozījumiem Civildienesta noteikumu X pielikumā, pamattiesības uz apmaksātu ikgadēju atvaļinājumu nav pārkāptas.
- 104 *Carreras Sequeros* u.c. vispirms norāda, ka šajās apelācijas sūdzībās attiecīgās iestādes skaidri nepaskaidro, ciktāl to argumentiem būtu jāizraisa pārsūdzētā sprieduma atcelšana. Proti, pat pieņemot, ka Hartas 31. panta 2. punkta mērķis nav veicināt darba ņēmēju dzīves un darba apstākļu uzlabošanu, tomēr nav apstrīdami, ka tas cenšas uzlabot darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzību LESD 153. panta 1. punkta izpratnē.
- 105 Taču Vispārējā tiesa nosprieda, ka šis Savienības sociālo tiesību būtiskais princips tiktu aizskarts, ja šīs direktīvas likumdevējam būtu ļauts būtiski samazināt ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgumu, nepierādot, ka tas faktiski ir līdzsvaroti izsvēris pastāvošās intereses. Tādēļ *Carreras Sequeros* u.c. uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pareizi nolēmusi, ka darbinieku, kas pilda pienākumus trešajās valstīs, tiesību uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu samazināšana ir bijusi nesamērīga.
- 106 *Carreras Sequeros* u.c. piebilst, ka pārsūdzētais lēmums iekļaujas tajā Tiesas judikatūrā (spriedums, 2018. gada 6. novembris, *Bauer* un *Willmeroth*, C-569/16 un C-570/16, EU:C:2018:871, 81.–84. punkts), saskaņā ar kuru darba ņēmējiem ir tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, kura ilgums ir jāpielāgo progresīvi un tātad – nolūkā uzlabot dzīves un darba apstākļus. Hartas 31. panta 2. punktu nevar interpretēt citādi nekā principu, kuru tas atspoguļo.

107 Turklāt Savienības iestādes no pārsūdzētā sprieduma kļūdaini ir secinājušas iespējamo “regresa nepieļaušanas principu”, lai gan minētā sprieduma 90. punktā Vispārējā tiesa ir skaidri nospriedusi pretējo. Faktiski no šī sprieduma izriet, ka vienīgais ierobežojums, ko Vispārējā tiesa nosaka Savienības likumdevējam, kad tas paredz samazināt ikgadējā atvaļinājuma ilgumu, ir tas, ka viņš vismaz veic līdzsvarotu skarto interešu izsvēršanu.

108 Šajā lietā *Carreras Sequeros* u.c. uzskata, ka Regulas Nr. 1023/2013 apsvērumos nekādā veidā nav atspoguļots, ka ir ņemts vērā pamattiesību uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu īpašais raksturs un mērķis, tādējādi Vispārējā tiesa ir pamatoti apmierinājusi viņu iebildi par prettiesiskumu. Turklāt šie Savienības iestādēm noteiktie ierobežojumi esot saderīgi ar LESD 296. pantā noteikto pienākumu norādīt pamatojumu.

– *Tiesas vērtējums*

109 Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 84.–97. punkta, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, pieņemot jauno Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu, ar ko tika būtiski samazināts to ierēdņu un darbinieku ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits, kas pilda pienākumus trešajās valstīs, Savienības likumdevējs aizskāra tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu, kuras ir aizsargātas ar Hartas 31. panta 2. punktu, pat ja šajā jaunajā 6. pantā noteikto ikgadējā atvaļinājuma dienu skaits katrā ziņā joprojām bija lielāks nekā minimālais ikgadējā atvaļinājuma ilgums četras nedēļas, kas paredzēts Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punktā.

110 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, pirmkārt, kā izriet no Hartas 51. panta 1. punkta, tās normas ir adresētas tostarp Savienības iestādēm, kurām līdz ar to ir pienākums ievērot tajā noteiktās tiesības. Otrkārt, tā kā Hartas 31. panta 2. punktam atbilstoši LES 6. panta 1. punkta pirmajai daļai ir Līgumu normām līdzvērtīga juridiska vērtība, tā ievērošana Savienības likumdevējam ir obligāta, it īpaši pieņemot tādu tiesību aktu kā Civildienesta noteikumi, pamatojoties uz LESD 336. pantu (spriedums, 2013. gada 19. septembris, pārskatīšana, Komisija/*Strack*, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, 39. un 58. punkts).

111 Hartas 31. panta 2. punktā par labu visiem darba ņēmējiem ir nostiprinātas tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, bet nav precizēts šī perioda precīzs ilgums (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 6. novembris, *Bauer un Willmeroth*, C-569/16 un C-570/16, EU:C:2018:871, 85. punkts, kā arī 2018. gada 6. novembris, *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, EU:C:2018:874, 74. punkts). Līdz ar to, kā norādīja ģenerālvokāte secinājumu 64. punktā, pamattiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, kas ir nostiprinātas šajā Hartas noteikumā, vismaz attiecībā uz šī atvaļinājuma ilgumu prasa normatīvu precizējumu.

112 Saskaņā ar paskaidrojumiem par Hartas 31. pantu, kuri atbilstoši LES 6. panta 1. punkta trešajai daļai un Hartas 52. panta 7. punktam ir jāņem vērā, to interpretējot, Hartas 31. panta 2. punkts ir iedvesmots no Padomes Direktīvas 93/104/EK (1993. gada 23. novembris) par dažiem darba laika organizācijas aspektiem (OV 1993, L 307, 18. lpp.), kura tika aizstāta un kodificēta ar Direktīvu 2003/88 (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 19. septembris, pārskatīšana, Komisija/*Strack*, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, 27., 28. un 39. punkts, kā arī 2018. gada 6. novembris, *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, EU:C:2018:874, 52. un 53. punkts).

113 To ievērojot, tiesību uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu kā svarīga un obligāta Savienības sociālo tiesību pamatprincipa, kurš tiek reglamentēts Hartas 31. panta 2. punktā, avots saskaņā ar šiem pašiem paskaidrojumiem ir arī dažādos instrumentos, kurus izstrādājušas vai nu dalībvalstis Savienības līmenī, kāda ir Kopienas Harta par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām, vai nu kuros minētās dalībvalstis ir sadarbojušas vai kuriem pievienojušas, kā, piemēram, Eiropas Sociālā harta, kuras dalībnieces ir visas dalībvalstis – šie divi instrumenti ir minēti LESD 151. pantā (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumus,

2013. gada 19. septembris, pārskatīšana, Komisija/*Strack*, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, 26. un 27. punkts, kā arī 2018. gada 6. novembris, *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, EU:C:2018:874, 70.–73. punkts).

- 114 Precīzāk – paskaidrojumos par Hartas 31. panta 2. punktu ir atgādināts, ka šī norma balstās uz Eiropas Sociālās hartas 2. pantu, kā arī uz Kopienas Hartas par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām 8. punktu, kuros abos ir apstiprinātas jebkura darba ņēmēja tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, jo Eiropas Sociālās hartas 2. pantā ir garantēta šāda atvaļinājuma piešķiršana uz minimālo četru nedēļu ilgumu.
- 115 Tādējādi no paskaidrojumiem par Hartas 31. panta 2. punktu izriet, ka tajos sniegtā atsauce uz Direktīvu 2003/88 norāda nevis – kā nepamatoti uzskatījusi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 69.–83. punktā – uz šo direktīvu kopumā, kurai turklāt ir plašāks priekšmets nekā Hartas 31. panta 2. punktā nostiprinātās tiesības, bet uz tiem šīs direktīvas noteikumiem, kuros ir atspoguļotas un precizētas pamattiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, kas ir nostiprinātas šajā Hartas noteikumā. Saskaņā ar Tiesas judikatūru tā tas ir Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punkta gadījumā, kurā ir paredzētas tiesības uz vismaz četru nedēļu ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 4. oktobris, *Dicu*, C-12/17, EU:C:2018:799, 24. un 25. punkts, kā arī 2018. gada 13. decembris, *Hein*, C-385/17, EU:C:2018:1018, 22. un 23. punkts).
- 116 Šajā ziņā, kā tas ir apstiprināts Civildienesta noteikumu 1.e panta 2. punktā un kā tam piekrit Savienības iestādes šajās apelācijas sūdzībās, Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punkta minimālās prasības, tā kā tās garantē visiem darba ņēmējiem tiesības uz ikgadēju četru nedēļu apmaksātu atvaļinājumu, ir Civildienesta noteikumu neatņemama daļa un tās ir jāpiemēro Savienības iestāžu ierēdņiem un darbiniekiem ar atrunu, ka Civildienesta noteikumos nav tiem labvēlīgāku normu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 19. septembris, pārskatīšana, Komisija/*Strack*, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, 51. un 56. punkts).
- 117 Tāda tiesību norma kā Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punkts, kurā Savienības tiesībās ir precizēts minimālais ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgums, uz kuru darba ņēmējam ir tiesības, šajā ziņā pieskaņojoties ilgumam, kas ir paredzēts Eiropas Sociālās hartas 2. pantā, uz kuru ir balstītas arī Hartas 31. panta 2. punktā nostiprinātās pamattiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, pēc sava rakstura nevar būt šo pamattiesību aizskārums. Proti, minētās direktīvas 7. panta 1. punktā šīs pamattiesības ir tikai konkretizētas.
- 118 No tā izriet, ka par pamattiesību uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu aizskārums nevar uzskatīt tādu Savienības tiesību normu, kurā – tāpat kā jaunajā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantā – darba ņēmējiem tiek nodrošinātas tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, kas ir garāks nekā Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punktā paredzētās četras minimālās nedēļas.
- 119 Šajā ziņā svarīgi ir uzsvērt, ka atbilstoši jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta otrajai daļai ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma dienu skaits, kas piešķirams ierēdņiem un darbiniekiem, kuri pilda pienākumus trešajās valstīs, 2014. gadā bija 36 dienas, ar ko ir saistīti apstrīdētie lēmumi, un 2015. gadā – 30 dienas. Piemērojot šī jaunā 6. panta pirmo daļu, šis dienu skaits tika samazināts līdz 24, sākot no 2016. gada 1. janvāra, tomēr precizējot, kā izriet no Komisijas 2013. gada 16. decembra lēmuma par atvaļinājumu pielikuma, kuru šī iestāde iesniedza pēc Vispārējās tiesas nospriestā procesa organizatoriskā pasākuma, un pretēji tam, ko šī pēdējā minētā nospriedusi pārsūdzētā sprieduma 109. punktā, ka šiem ierēdņiem un šiem darbiniekiem no šī datuma – tāpat kā visiem citiem Savienības ierēdņiem un darbiniekiem, ir piemērojams Civildienesta noteikumu 57. pants, saskaņā ar kuru ierēdņiem ir tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu papildus tiem noteiktajām pamata tiesībām atkarībā no viņu pakāpes un vecuma, kas ir ne vairāk par 30 darba dienām katrā kalendārajā gadā.

- 120 Tas, ka, sākot no jaunā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. panta spēkā stāšanās, attiecīgajiem ierēdņiem un darbiniekiem tika pakāpeniski atņemts konkrēts ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma dienu skaits, nekādā veidā nemaina pārsūdzētā sprieduma 118. un 119. punktā veiktos konstatējumus, jo atbilstoši šim jaunajam 6. pantam, viņiem saglabājas tiesības uz apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu, kurš katrā ziņā pārsniedz no Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punktā paredzētajām minimālajām prasībām izrietošo.
- 121 Ir svarīgi piebilst, ka, nosakot ilgāku ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu nekā Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punktā prasītās vismaz četras nedēļas, tāda tiesību norma kā jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants garantē tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu divējādo mērķi, proti, atbilstoši Tiesas judikatūrai – ļaut darba ņēmējam atpūsties, nevis veikt savus uzdevumus un izmantot laiku atpūtai un brīvā laika nodarbēm (skat. it īpaši spriedumus, 2013. gada 19. septembris, pārskatīšana, Komisija/*Strack*, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, 35. punkts, un 2018. gada 6. novembris, *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, EU:C:2018:874, 32. punkts).
- 122 Šāda ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilguma noteikšana uz laiku, kas pārsniedz Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punkta minimālās prasības, turklāt veicina Eiropas Sociālās hartas 2. pantā noteiktā mērķa ievērošanu, kuru Vispārējā tiesa tomēr nav ņēmusi vērā pārsūdzētā sprieduma motīvu daļā, it īpaši tā 87. punktā.
- 123 Proti, no šī Eiropas Sociālās hartas panta izriet, ka minētās hartas līgumslēdzējas puses ir vienojušās, ka minimālais četru nedēļu ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma periods ļauj “nodrošināt efektīvu tiesību uz taisnīgiem darba apstākļiem izmantošanu”.
- 124 Visbeidzot, pretēji Komisijas apgalvotajam, ievērojot Kopienas Hartas par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām 8. punktu, jāpiekrīt, kā Vispārējā tiesa to ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 88. punktā, ka Hartas 31. panta 2. punktā paredzētās tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu principā veicina darba ņēmēju dzīves un darba apstākļu uzlabošanu.
- 125 Tomēr šis konstatējums nekādā veidā – pretēji tam, ko Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja pārsūdzētā sprieduma 89. un 90. punktā, – nenozīmē, ka noteikums, kurā, lai gan tas izraisa ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma dienu skaita samazināšanos, uz kurām attiecīgajiem darba ņēmējiem bija tiesības atbilstoši agrākajam noteikumam, tiek saglabāts šis dienu skaits, kas ir lielāks nekā Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punktā paredzētās minimālās prasības, būtu jāuzskata par neatbilstošu šādam mērķim, nedz arī turklāt, ka tas būtu neatbilstošs mērķim uzlabot darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzību, ko šīs minimālās prasības tieši veicina (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 19. septembris, pārskatīšana, Komisija/*Strack*, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, 44. punkts).
- 126 No tā izriet, ka, pretēji Vispārējās tiesas nospriestajam, nevar uzskatīt, ka tāda Savienības tiesību norma kā jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants, kuras mērķis ir precizēt tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu ilgumu, kas piešķiramas ierēdņiem un darbiniekiem, kuri pilda pienākumus trešajās valstīs, katrā ziņā tiem nodrošinot ilgāku laiku nekā Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punktā paredzētās minimālās prasības, neievērotu Hartas 31. panta 2. punktā nostiprināto pamattiesību uz apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu raksturu un mērķi.
- 127 No visa iepriekš minētā izriet, ka Vispārējā tiesa nevarēja, nepieļaujot savā vērtējumā tiesību kļūdas, uzskatīt, ka, pieņemot jauno Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu, Savienības likumdevējs ir aizskāris pamattiesības uz ikgadējo apmaksātu atvaļinājumu, kas ir noteiktas Hartas 31. panta 2. punktā, lai gan šajā jaunajā 6. pantā Savienības ierēdņiem un līgumdarbiniekiem, kuri pilda pienākumus trešajās valstīs, noteiktais ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgums katrā ziņā ir atstāts garāks nekā Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punktā prasītais minimālais četru nedēļu periods.

128 Šādos apstākļos Komisijas apelācijas sūdzības pirmā pamata trešā daļa un Padomes apelācijas sūdzību pamatlietā un pretapelācijas sūdzības otrais pamats ir jāapmierina. Līdz ar to pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ, neizskatot nedz šo pamatu ceturto daļu, nedz citus Komisijas un Padomes apelācijas sūdzību pamatlietā, kā arī šīs pēdējās minētās pretapelācijas sūdzības pamatus, kuri ir saistīti ar Vispārējās tiesas novērtējumu par tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu aizskāruma pamatojumu.

Par prasību Vispārējā tiesā

129 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmās daļas otrajam teikumam Vispārējās tiesas nolēmuma atcelšanas gadījumā Tiesa pati var pieņemt galīgo spriedumu šajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija.

130 Tā kā šajā lietā apstāklis, ka *Carreras Sequeros* u.c. prasība atcelt tiesību aktu lietā T-518/16 ir balstīta uz pamatiem, par kuriem Vispārējā tiesā notika uz sacīkstes principu balstītas debates un kuru izskatīšanai nav jāveic nekādi papildu procesa organizatoriskie vai pierādījumu savākšanas pasākumi, Tiesa uzskata, ka tiesvedības stadija atļauj par šo prasību pieņemt galīgo spriedumu un tas ir jādara.

131 Šī prasība ir balstīta uz četriem pamatiem, kas attiecīgi ir par tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu rakstura un mērķa, vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa, tiesiskās palāvības aizsardzības principa un tiesību uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību pārkāpumu.

Par pirmo pamatu – tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu īpašā rakstura un mērķa pārkāpumu

132 *Carreras Sequeros* u.c. būtībā apgalvo, ka, pieņemot jauno Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu, Savienības likumdevējs nav ievērojis tiesību uz ikgadējo atvaļinājumu īpašo raksturu un mērķi.

133 Šajā ziņā tomēr pietiek konstatēt, ka pārsūdzētā sprieduma 110.–127. punktā izklāstīto iemeslu dēļ šis pamats ir jānoraida kā nepamatots, jo ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgums, kas jaunajā Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantā ir noteikts, pārsniedzot Direktīvas 2003/88 7. panta 1. punktā paredzētās minimālas prasības, faktiski nav *Carreras Sequeros* u.c. pamattiesību uz ikgadējo apmaksātu atvaļinājumu, kas nostiprinātas Hartas 31. panta 2. punktā, rakstura un mērķa pārkāpums.

Par otro pamatu – vienlīdzīgas attieksmes vispārējā principa pārkāpumu

134 *Carreras Sequeros* u.c. norāda, pirmkārt, ka ikgadējā atvaļinājuma dienu skaita samazināšana pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu, jo ar to netiek ņemta vērā to ierēdņu un darbinieku, kuri pilda pienākumus trešajā valstī, īpašā situācija kas tos nošķir no Savienībā nodarbinātā personāla un kas esot būtībā saistīta ar faktu, ka viņiem šajās trešajās valstīs ir grūtāki dzīves apstākļi, biežāka periodiska pārcelšanās un nepieciešamība bieži vien uzturēt divas dzīvesvietas, vienu dienesta vietā un otru – ģimenei.

135 Otrkārt, tie apgalvo, ka atšķirībā no ierēdņiem un darbiniekiem, kas ir nodarbināti Savienībā, tās likumdevējs ierēdņiem un darbiniekiem, kuri pilda pienākumus trešajās valstīs, nav paredzējis iespēju saņemt papildu ikgadējā atvaļinājuma dienas atkarībā no vecuma un pakāpes, ievērojot Civildienesta noteikumu 57. pantā paredzēto maksimālo 30 darba dienu ierobežojumu.

136 Komisija, kuru atbalsta Padome un Parlaments, apstrīd šī pamata pamatotību.

137 Šajā ziņā jāatgādina, ka vienlīdzīgas attieksmes princips, kas ir piemērojams Savienības civildienesta tiesībās (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 22. decembris, *Centeno Mediavilla* u.c./Komisija, C-443/07 P, EU:C:2008:767, 76. punkts), prasa, ka salīdzināmas situācijas nedrīkst tikt aplūkotas

atšķirīgi un atšķirīgas situācijas nedrīkst tikt aplūkotas vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatota (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2007. gada 11. septembris, *Lindorfer*/Padome, C-227/04 P, EU:C:2007:490, 63. punkts, un 2010. gada 15. aprīlis, *Gualtieri*/Komisija, C-485/08 P, EU:C:2010:188, 70. punkts).

- 138 Šajā lietā, runājot par *Carreras Sequeros* u.c. argumentiem, kas ir minēti pārsūdzētā sprieduma 134. punktā, ir jānorāda, ka neatkarīgi no citām Komisijas izklāstītajām priekšrocībām, kuras atbilstoši Civildienesta noteikumu X pielikuma 5., 10. un 24. pantam ir ierēdņiem un darbiniekiem, kas pilda pienākumus trešajās valstīs, attiecīgi – mājoklis, īpašā piemaksa par dzīves apstākļiem un papildu veselības apdrošināšana, Savienības likumdevējs 2014. gada reformas pieņemšanas laikā šiem ierēdņiem un darbiniekiem, ņemot vērā viņu īpašo situāciju, saglabāja iespēju atbilstoši Civildienesta noteikumu X pielikuma 8. panta 1. punktam un 9. panta 2. punktam lūgt īpašu atpūtas atvaļinājumu, kas var ilgt līdz 15 dienām atkarībā no dzīves apstākļu smaguma viņu norikojuma vietā un kas ir jāpieskaita visiem Savienības ierēdņiem vai darbiniekiem Civildienesta noteikumos atzītajām tiesībām uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu.
- 139 Kas attiecas uz šī sprieduma 135. punktā atkārtotajiem *Carreras Sequeros* u.c. argumentiem – tie ir jānoraida šī sprieduma 119. punktā izklāstīto iemeslu dēļ.
- 140 No tā izriet, ka otrais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par trešo pamatu – tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu

- 141 *Carreras Sequeros* u.c. norāda, ka ikgadējā atvaļinājuma dienas, kas tiem bija pirms 2014. gada 1. janvāra, bija būtisks un noteicošs viņu darba apstākļu nosacījums. Turklāt ilgais periods, kurā Savienības iestādes uzskatīja šo atvaļinājuma dienu skaitu par nepieciešamu, viņiem radīja legītimas cerības par iespēju viņu karjeras laikā apvienot profesionālo un privāto dzīvi, un Savienības likumdevējs neesot attaisnojis šīs cerības.
- 142 Komisija un personas, kas iestājušās lietā, iebilst pret šo argumentāciju.
- 143 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka juridiskajai saiknei starp ierēdņiem un administrāciju ir normatīvs, nevis līgumattiecību raksturs. No tā izriet, ka likumdevējs jebkurā brīdī var grozīt ierēdņu tiesības un pienākumus (spriedumi, 2008. gada 22. decembris, *Centeno Mediavilla* u.c./Komisija, C-443/07 P, EU:C:2008:767, 60. punkts, kā arī 2010. gada 4. marts, *Angé Serrano* u.c./Parlaments, C-496/08 P, EU:C:2010:116, 82. punkts).
- 144 Otrkārt, ir jāatgādina – tiesības pamatoties uz tiesiskās palāvības aizsardzības principu nozīmē, ka Savienības kompetentās iestādes ieinteresētai personai ir devušas konkrētus, beznosacījuma un saskanīgus apliecinājumus no pilnvarotiem un ticamiem avotiem (spriedums, 2016. gada 14. jūnijs, *Marchiani*/Parlaments, C-566/14 P, EU:C:2016:437, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 145 Taču, kā Komisija un personas, kas iestājušās lietā, apgalvoja un šajā jautājumā *Carreras Sequeros* u.c. tām neiebilda, tie nav pierādījuši, ka viņiem būtu sniegti jebkādi apliecinājumi no Savienības kompetento iestāžu puses attiecībā uz to, ka Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants nekad netiks grozīts.
- 146 No tā izriet, ka trešais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto pamatu – tiesību uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību pārkāpumu

- 147 *Carreras Sequeros* u.c. norāda, ka ar jauno Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pantu viņiem tiek liegts viņu ikgadējā atvaļinājuma laikā turpināt ģimenes un sociālās aktivitātes, kas bija iespējams iepriekš. Šajā ziņā viņi kā piemēru min vienu no viņiem, kurš ir norīkots darbā uz Pakistānu, bet viņa dzīves vieta ir Milānā (Itālija) un kuram galu galā ir tikai 16 dienas gadā, lai uzturētu attiecības ar savām meitām, kuras dzīvo Atēnās (Grieķija) ar savu māti.
- 148 *Carreras Sequeros* u.c. uzskata, ka viņu darba apstākļu pasliktināšanās nesamērīgi ietekmējot viņu privāto un ģimenes dzīvi.
- 149 Komisija, kuras argumentiem pievienojas Padome un Parlaments, atspēko šo *Carreras Sequeros* u.c. argumentāciju.
- 150 Šajā ziņā, tā kā šajā lietā nav jāspriež par saikni, kuru *Carreras Sequeros* u.c. esot izveidojuši starp tiesībām, kas attiecīgi ir nostiprinātas Hartas 7. pantā un 31. panta 2. punktā, pietiek norādīt, ka jaunais Civildienesta noteikumu X pielikuma 6. pants, kura prettiesiskumu *Carreras Sequeros* u.c. izvirza, attiecas tikai uz ierēdņiem un darbiniekiem, kas pilda pienākumus trešajās valstīs, atzīto ikgadējā atvaļinājuma dienu skaitu.
- 151 Kā norāda Komisija, kuru atbalsta Padome un Parlaments, šis jaunais 6. pants neskar attiecīgos Civildienesta noteikumu vispārīgos noteikumus, kuri ir piemērojami ierēdņiem un darbiniekiem un kuros ir ņemta vērā ieinteresēto personu privātā un ģimenes dzīve, piemēram, noteikumus attiecībā uz ikgadējo ceļa izdevumu un ceļā pavadītā laika aprēķinu.
- 152 Turklāt citās Civildienesta noteikumu X pielikuma normās tiek ņemta vērā to ierēdņu un darbinieku ģimenes situācija, kas pilda pienākumus trešajās valstīs. Tādējādi šī pielikuma 18., 20.–22., 24. un 25. pants attiecīgi par izmitināšanas izmaksu atlīdzību, ceļa izdevumu atlīdzināšanu, pārcelšanās izdevumu segšanu, pagaidu mājokļa pabalstu, kā arī papildu veselības apdrošināšanu un apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem, kas var notikt ārpus Savienības, ir piemērojami gan šiem ierēdņiem un darbiniekiem, gan to ģimenei vai personām, kas ir to apgādībā.
- 153 Visbeidzot, runājot par šī sprieduma 147. punktā minēto piemēru, kuru norādījuši *Carreras Sequeros* u.c. šī pamata pamatojumam, ir jāatgādina, ka Savienības tiesību akta tiesiskuma novērtējums saistībā ar pamattiesībām katrā ziņā nevar būt balstīts uz apgalvojumiem, kas izriet no šī akta sekām konkrētā gadījumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1999. gada 14. oktobris *Atlanta*/Eiropas Kopiena, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 43. punkts).
- 154 Līdz ar to arī ceturtais iebildums ir jānoraida kā nepamatots.
- 155 Tā kā neviens no prasības pamatiem nav jāapmierina, tā ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 156 Atbilstoši Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota vai ja tā ir pamatota un Tiesa lietā taīsa galīgo spriedumu, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.
- 157 Atbilstoši minētā Reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz šī paša Reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

- 158 Tā kā šajā lietā *Carreras Sequeros* u.c. spriedums ir nelabvēlīgs un Padome ir prasījusi atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tiem ir jāpiespriež atlīdzināt Padomes tiesāšanās izdevumus saistībā ar šīm apelācijas sūdzībām un tiesvedību Vispārējā tiesā. Tā kā Komisija Vispārējā tiesā, bet ne Tiesā, ir prasījusi piespriezt *Carreras Sequeros* u.c. atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tiem ir jāpiespriež atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus saistībā ar tiesvedību Vispārējā tiesā, bet Komisijai pašai jāsedz savi tiesāšanās izdevumi saistībā ar šīm apelācijas sūdzībām.
- 159 Atbilstoši Reglamenta 140. panta 1. punktam, kurš saskaņā ar šī paša reglamenta 184. panta 1. punktu arī ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, dalībvalstis un iestādes, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Tātad Parlaments – persona, kas ir iestājusies lietā Vispārējā tiesā un piedalījusies tiesvedībā Tiesā, – savus tiesāšanās izdevumus sedz pats.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **Atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 4. decembra spriedumu *Carreras Sequeros* u.c./Komisija (T-518/16, EU:T:2018:873).**
- 2) **Noraidīt prasību, ko cēluši *Francisco Carreras Sequeros, Mariola de las Heras Ojeda*, kā arī *Olivier Maes, Gabrio Marinozzi, Giacomo Miserocchi* un *Marc Thieme Groen* lietā T-518/16.**
- 3) ***Francisco Carreras Sequeros, Mariola de las Heras Ojeda*, kā arī *Olivier Maes, Gabrio Marinozzi, Giacomo Miserocchi* un *Marc Thieme Groen* sedz savus un atlīdzina Eiropas Savienības Padomes tiesāšanās izdevumus saistībā ar šīm apelācijas sūdzībām un tiesvedību Eiropas Savienības Vispārējā tiesā, kā arī Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus pēdējā minētajā tiesvedībā.**
- 4) **Komisija pati sedz savus tiesāšanās izdevumus saistībā ar šīm apelācijas sūdzībām.**
- 5) **Eiropas Parlaments sedz savus tiesāšanās izdevumus pats.**

[Paraksti]